

Hört och sett på skandinaviska mässor 1991

Av Peter Lyckberg

Missade tyvärr Örebro, Esbjerg och Peräseinäjoki så årets första Skandinaviska blev mässan i Göteborg. Var själv med och arrangerade mässan samt ställde ut så jag hann ej se allt så noga som kunde vara önskvärt.

För de som inte hade möjlighet att möta sommaren i Göteborg kan jag berätta att vår första mässa hölls på Burgårdens Gymnasium alldeles intill Scandinavium-Ullevi i centrala Göteborg. Mässlokalen hade tre våningar som en del självklart uppfattade som jobbigt, men de som var ensamma och hade mycket sten fick hjälp att bära upp för trapporna.

Givetvis var det helt medvetet lagt här. Varför? Mässan är inte enbart till för oss som av naturen är galna i mineral och gärna åker 45 mil ut i skogen för att hitta en eventuell stuff. Vårt viktigaste mål var att väcka lite uppmärksamhet och locka människor som inte visste något alls om mineral för att få chansen att dela vår glädje.

För att nå ut till var och en hade vi flera annonser främst i Göteborgs Posten med täckning av 700 000 hushåll samt vi satte upp ett antal 6 meters banderoller i centrala staden över gågator. 30.000 skarpt gula flygblad delades ut och 700 ex av vår mässposter sattes upp på restauranger, affärer, anslags-tavlor mm i hela staden. Affischerna var vårt största problem men ändå en hit som vi kanske drar nytta av till i vår. De flesta försvann direkt och en del var hyggliga att komma fram och fråga om de kunde få en. Bättre att ge bort en för 25 kronor än att bli av med 1000 presumtiva besökare. Dessutom

gjorde flera privatpersoner utställningar innan mässan med bitar från sina samlingar bla på Kulturhus, Stadsbiblioteket samt Stora Teatern under ett par veckors tid.

Antalet betalande besökare var drygt 3000 och besökarna gick i trans. De flesta som kom till mig hade gjort slut på pengarna och hade inte tillräckligt med. Många trodde att man enbart fick titta på mineral trots att vi gått ut med information om byte, köp och försäljning.

Nästa års mässa kommer att gå av stapeln i Frölunda borg vid Slottskogen. Allt i ett plan och detta blir lördagen den 23 maj och söndagen den 24.

Nu åter till årets mässa och mineralen. Det fina var att ett stort antal privatpersoner ställde ut ifrån föreningen som man normalt aldrig ser. Det som man saknar är dock, som jag tror många håller med mig om, att utställare och den lokala föreningen ställer ut stuffer som är funna i området där mässan äger rum. Både för oss samlare och allmänhetens interesse.

Om mässorna skall utvecklas i Skandinavien tror jag att varje mässarrangör skall försöka ha ett antal montrar för lokala samlare men även för andra att ställa ut sina privata stuffer eller från museer. Bitar som få av oss ens visste existerade. Vi gjorde ett lite försök men hade så mycket att stå i, att tiden

ej räckte till.

I München har under de två sista åren samlare bjudits in för att själva välja tema, kanske kvarts, egenfynd, mineral från "Stockholms Tunnelbanor" etc.

Verkligt trevligt och mycket lärorikt.

Nu mineraldags, det mesta som sågs var för inbitna mineralsamlare vardagsmat, men som noviser ändå beundrade. Ett stort antal polacker ställde ut och hade några intressantare stuffer. Främst sällsyntare ryska stuffer från Kola men även hyfsade heliodorer, hyfsat slipmaterial (charoit mm).

Ett fint initiativ togs av Carl-Arvid Agge från Lerum som är en mycket duktig silversmed samt facettslipare. På sitt bord visade han besökarna facettslipning samt ett antal stenar han slipat. Sånt behöver vi. SGU ställde tyvärr ej ut som planerat då det strax före mässan meddelades att Göteborgs-filialen skulle stängas. Däremot hade Naturhistoriska Museet ett par av sina lokalfynd utställda.

Kopparberg

Kopparberg som vanligt massor av folk, utställare och ett paradiset för sällsyntare mineral. En superbaryt försvann snabbt och gick till Skara. Några bra bergkristallgrupper från Madagaskar såldes till riktig hyggliga priser. Härliga långa kristaller från Tambobolehibé. Fredrik Grensman hade några riktigt fina svenska guldstuffer till mycket resonabla priser. Carl-Gustav Bjällerud hade ett par fina koboltglanskristaller som försvann innan man fick chans att se dem.

Av någon underlig anledning verkar det som om Kopparbergsmässan alltid erbjuder rikligaste utbudet av sällsyntare mineral. Ett absolut måste för Skandinaviska samlare som ej ännu varit där. Åk dit norska och danska systematiker. Förhoppningsvis kanske

vi kan locka ett antal av dessa bergslags-västerås-stockholmare att även ställa ut sina rariteter i Göteborg till våren. Välkomna!

Långban

Missade sedan Strömsbruk och Ylämaa, Bardu, Sala, Outukumpu men tack och lov inte Långban, som alltid är lika trevligt. Vilken plats mer lämpad att ha mineralmässa än Långban. Atmosfär, mineralletning och härligt bad i sjön. Fantastisk plats. Var under lördagskvällen på andra sidan Långbansjön och letade efter pegmatiter (när man har skarnvarp) med grå topas, beryll i grå kvarts. Även lite apatit (blå) rapporterad. Ogenomtränglig urskog dolde det lilla brottet vi letade efter trots att jag hade med mig två spårhundar med bra mineralsnoker..

På Mineralfronten var det lite klenare men vad gjorde det. Kan man verkligen missa alla alla mineral på en mässa? Vi ses i Långban nästa år.

Drammen

Drammensmässan hölls samma helg som Guldvasar VM och mässa nr två i Kopparberg. Hade bara tid att vara i Drammen fredag kväll till lördag lunch men åkte givetvis till välkända Myrseter fredag kväll (vesuvian mm) strax norr om Drammen.

Lördag morgon snabbt ner till mässan. Mest det vanliga men ett flertal lokala samlare sålde och ställde ut lokalt funnet mineral. Ett jättetack till Jan Husum från Drammen som bl.a. ställde ut fin anatas från Valdres, mycket bra mineral från Drammengraniten speciellt Hurumlandet med fin rökkvarts, akvamarin, topas samt en lång fin tråd Kongsberg silver. Dessutom hade han ett par riktigt bra norska kalkspater varav en gick till Göteborg och en förblev i Norge.

En annan utställare (glömde hans

namn o adress) hade stor fin rökkvarts från en jättedrus på Hurumlandet med kristaller på 20 cm. Även ett större antal små topaskristaller varav tre med mycket speciell utbildning (med Qz-o matrix). Tyvärr kostade dessa bitar 1000 norska kronor tillsammans som var för mycket för dessa små läckerbitar.

Nåväl tre-fyra timmar i Drammen gav i alla fall ett par intressanta stuffer och flera trevliga pratstunder och mineral att se på. Vad jag såg var det tyvärr dåligt med besökare. Kanske hittar folk inte dit eller så vet de ej om mässan? Inte kan det väl vara så illa att människorna i Drammen inte är naturintresserade?

Missade Ry som vanligt, men enligt min bror så var där fullt med folk och en verklig höjdmässa. Danmark är som sagt dejligt med god mat och mer matkultur-mentalitet. Väldigt mycket slipmaterial fanns i utbudet bland annat skivor av olika bergarter. Bland mineralen kom Anders hem med små smaragder (bleka) från Uralbergen.

Moss

Moss mässan är lite speciell. Arrangörerna är väl värda en eloge för sitt arrangemang och reklam för mässan. Tyvärr är bordshyran i mesta laget för en yngre samlare att ställa ut. För de som inte varit på Moss mässan ännu kan jag tala om att pris delas ut för mässans bästa stuff, mässans bästa facettslipade sten, mässans bästa cabochonslipade sten samt mässans bästa stand (bord). Hade så mycket folk i min monter att jag tyvärr missade ett par av pristagarna men mässans bästa stand gick till ett danskt företag som hade 16 m bord med kvarts kristaller, ametist, kalkspatbitar, slipmaterial och allt i priser angivet i gram. Det är väldigt lätt att förköpa sig på större bitar

kvarts kristaller med mer då de verkar vara väldigt billiga. Kanske bör mässarrangörer se till att när större bitar säljs på detta sätt så kanske ett par bitar skall märkas med sitt pris så att man lätt får en uppfattning om styckpris. När det gäller tex facettmaterial är det naturligt att ange pris i gram. Bästa facettslipade var en fantastisk Mexikansk ametist slipad av David Olson.

Västerås

Den 5-6 oktober for vi till Västerås-mässan som var mycket välbesökt. Arrangörerna är värda ett stort tack för sin hjälpsamhet på alla sätt. Mässan är mycket välarrangerad och folk hittar dit trots ett läge som ej känns så centralt men det var förstås nionde året i rad som den hölls. Nästa år hålls alltså den tionde mässan och sedan kanske det blir ett uppehåll året därpå.

På mässan syntes ett flertal utställare med bra eget material från främst Sverige. En polack hade en fin klar och till större delen helt ädel heliodor från Wolodarsk, Wolhynia, Ukraina på 674 gram. Även en hel del andra ryska mineral syntes, ofta dåligt rengjorda och ej trimmade.

Georg Andersén var nyss hemkommen från Indien och hade med sig en del rätt fina zeoliter, bla gyrolit samt apophyllit och stilbit. Från Kina hade han fina tvillingar av cinnober på dolomit. Liksom på alla tidigare mässor förekom också vissa typer av produkter som ej kommer att tillåtas säljas under falskt flagg på nästa års Göteborgsmässa. Exempelvis olika typer av syntetiskt framställda mineral måste märkas med stor och tydlig skylt där det klart framgår att det ej är någon naturlig bildning. Detta gäller tex vismut, bladguld i vattenfyllda rör, slagg, kiselkarbid, ammoniter målade med guldfärg sk "pyritiserade" ammoniter mm.

Denna typ av markering skall även stå på tex bestrålad kvarts från Arkansas, Polen, bränd ametist mfl. Vissa typer av bla facettmaterial kan vara mycket svårt att identifiera färgning av. Vi måste se till att noviser ej känner

sig lurade utan verkligen får göra sina fynd. Mässarrangörerna i Norden bör se till att dessa regler efterlevs. Nåväl, God Jul och Gott Nytt År.